

A close-up portrait of a woman with dark hair and brown eyes, looking directly at the camera with a slight smile. She is wearing a light-colored collared shirt.

➔ KARCINOM JAJNIKA ČINJENICE

Šta je karcinom jajnika?

ENGAGe publikuje serije flajera o činjenicama koje podižu svest o ginekološkim karcinomima i širi svoju mrežu na lokalnim nivoima.

- Karcinom jajnika je odgovoran za veći broj smrti nego bilo koji drugi karcinom ženskog reproduktivnog 1 2 sistema . Petogodišnje preživljavanje se znatno smanjuje sa porastom stadijuma bolesti.²

- Rizik od nastanka karcinoma jajnika veći je kod žena sa određenim nasleđenim genetskim abnormalnostima. Do **40%** žena sa BRCA mutacijom, genetskom abnormalnošću, će razviti karcinom jajnika, dok je **1.4% žena** u opštoj populaciji pod rizikom.³

“Karcinom jajnika ima veću smrtnost nego bilo koji drugi karcinom ženskog reproduktivnog sistema. Svake godine 42.700 žena u Evropi umre od karcinoma jajnika.⁴ Ni jedan skrining program do sada nije se pokazao uspešnim u karcinomu jajnika. Ni u jednoj zemlji Evrope ne postoji nacionalni skrining program za otkrivanje karcinoma jajnika, što postavljanje dijagnoze čini mnogo težim. Zato je veoma značajno poznavati simptome ove bolesti.”

“Simptomi karcinoma jajnika nisu specifični, a mogu se pripisati i nekom drugom, manje ozbiljnom stanju⁵. To je razlog zašto se ovi slučajevi često dijagnostikuju u kasnom stadijumu, u kojem je stopa preživljavanja znatno niža.² Definisanje preporučenog modaliteta lečenja kao što su hirurgija i hemioterapija kao i njihovo kombinovanje doprinjeli su prolongiranju 5-godišnjeg preživljavanja u poslednjih 35 godina.⁶”

ENGAGe (the European Network of Gynaecological Cancer Advocacy Groups) je mreža koja obuhvata sve grupe koje propagiraju upoznavanje sa ginekološkim karcinoma, naročito karcinomima jajnika, endometrijuma, grlića, vulve i sa retkim karcinomima. ENGAGe mreža je ustanovljena 2012. godine od strane ESGO, Evropske organizacije ginekologa onkologa.

Reference:

1. Permuth-Wey J, Sellers TA. Epidemiology of ovarian cancer. Methods Mol Biol. 2009;472:413-37. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/19107446>. Last Accessed 26 August 2014.
2. Cancer Research UK. Ovarian cancer survival statistics. <http://www.cancerresearchuk.org/cancer-info/cancerstats/types/ovary/survival/ovarian-cancer-survival-statistics>. Last Accessed 21 August 2014
3. National Cancer Institute. BRCA1 and BRCA2: cancer risk and genetic testing. <http://www.cancer.gov/cancertopics/factsheet/Risk/BRCA>. Last accessed: 6 August 2014
4. Cancer Research UK. Ovarian cancer mortality statistics. <http://www.cancerresearchuk.org/cancer-info/cancerstats/types/ovary/mortality/>. Last Accessed 4 September 2014
5. Cancer Research UK. Ovarian cancer symptoms. <http://www.cancerresearchuk.org/cancer-info/cancerstats/types/ovary/mortality/>. Last Accessed 4 September 2014
6. NIH Cancer Stat Facts: ovarian cancer, 2014

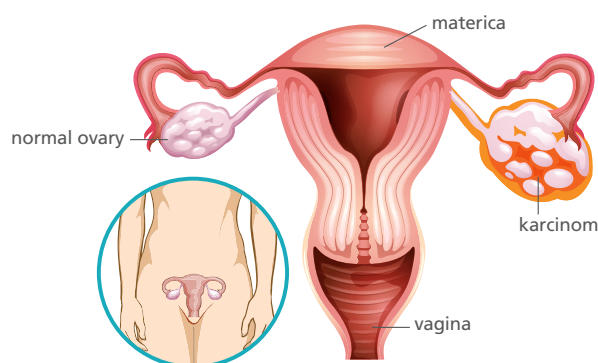
Činjenice

KARCINOM JAJNIKA

Šta je karcinom jajnika?

Karcinom jajnika je ozbiljna, po život opasna bolest i nalazi se na sedmom mestu na listi učestalosti karcinoma kod žena u svetu.¹ U Evropi se nalazi na 6.mestu po učestalosti karcinoma kod žena, sa preko 65.000 otkrivenih slučajeva u 2012. godini.²

Visoka smrtnost povezana sa karcinomom jajnika uzrokovana je činjenicom da se često dijagnostikuje u uznapredovalim stadijumima, što uslovljava lošu prognozu.

Koji su stadijumi karcinoma jajnika?

Stadijum karcinoma govori doktoru koliko je karcinom porastao i da li se proširio. Postoje četiri stadijuma karcinoma jajnika.³

1. STADIJUM

Karcinom zahvata samo jajnike.

2. STADIJUM

Karcinom raste i van jajnika ali je ograničen na prostor karlice.

3. STADIJUM

Karcinom se proširio i na trbušnu (abdominalnu) duplju.

4. STADIJUM

Karcinom se proširio na druge telesne organe, neke udaljene od jajnika npr. u jetru ili u pluća.

Koji su simptomi karcinoma jajnika?

Simptomi karcinoma jajnika uključuju:⁴

- Stalni bol u karlici i trbuhu (abdomenu)
- Povećanje obima trbuha/stalna nadutost –ne nadutost koja dolazi i prolazi
- Teškoće u ishrani i osećaj brzog zasićenja nakon uzimanja hrane
- Učestalo mokrenje

Kako su simptomi karcinoma jajnika ne specifični i mogu se pripisati i drugim stanjima, npr. sindrom iritabilnog creva, oko 60% pacijenata se dijagnostikuje kada su već u odmaklom stadijumu (stadijum III ili IV), značajno smanjujući šanse za uspešno lečenje.⁵

High-grade serozni karcinom je najčešća forma karcinoma jajnika. Oko 70% karcinoma jajnika su seroznog podtipa, koji je najagresivnija forma, ali i najosetljivija na terapiju.⁶ U oko 90% karcinoma jajnika stadijuma III-IV je serozni tip.

Koji su faktori rizika za nastanak karcinoma jajnika?

Rizik za nastanak karcinoma jajnika uslovljen je sa nekoliko faktora, uključujući starost, stil života, reproduktivnu i porodičnu istoriju bolesti. Rizik za nastanak karcinoma jajnika povišen je kod žena sa genetskim abnormalnostima, kao što su mutacije BRCA1 ili BRCA2 gena⁸, ili drugih alteracija u genetskom profilu koji povećavaju rizik za razvoj karcinoma jajnika, ali i povećavaju senzitivnost na hemioterapiju na bazi platine i ostalih novih lekova koji ciljaju te alteracije.

U opštoj populaciji, kod 1,4% žena će biti dijagnostikovani karcinom jajnika, dok se mutacije u ovim genima nalaze kod 20% slučajeva karcinoma jajnika.⁷

Kako se dijagnostikuje karcinom jajnika?

Trenutno nema pouzdanog skrining metoda za detekciju karcinoma jajnika i simptomi često prolaze neprimećeni. Da bi postavili dijagnozu karcinoma jajnika brojni testovi mogu biti izvedeni, uključujući testove krvi, tumorski marker CA 125, proteinski produkt nekih karcinoma jajnika i imidžing metodama kao što su ultrazvuk, CT pregled. Finalna dijagnoza se dobija uzimanjem uzorka sumnjive lezije biopsijom.

Kako se leči karcinom jajnika?

Postoji značajna potreba za novom terapijskom opcijom za lečenje karcinoma jajnika, pošto tumor ima tendenciju ponovnog rasta nakon inicijalnog odgovora na tretman u 70% slučajeva stadijuma III-IV. Hirurgija i hemioterapija čine osnovne principe lečenja. U osnovi, karcinom jajnika, jajovoda ili peritoneuma se leče na isti način. Na osnovu dosadašnjih rezultata velikih studija, vodiči definišu hirurgiju i hemioterapiju kao najodgovarajući pristup. Njihova primena značajno poboljšava rezultate - Kvalifikovani centri ih koriste. Nove vrste lečenja su ispitivane, naročito kod, eng. High-grade seroznog karcinoma, kao što su primena antiangiogenetske terapije, bevacizumaba, PARPinhibitora kao što su, niraparib, olaparib i rukaparib ciljajući karcinome jajnika sa BRCA mutacijom. Genetsko testiranje je važno u smanjenju rizika za razvoj karcinoma jajnika u porodici i kao terapijsko lečenje pacijentkinja.⁹

Dopunske informacije

- Cancer Research UK. Ovarian Cancer: www.cancerresearchuk.org/cancer-help/type/ovarian-cancer/
- Target Ovarian Cancer: www.targetovariancancer.org.uk
- Ovacome: www.ovacome.org.uk/
- European Cancer Observatory: <http://eu-cancer.iarc.fr>
- EURO CARE: www.eurocare.it
- ENGAGE: <http://esgo.org/ENGAGE>
- Women's silent cancers - The state of gynaecological cancers in Europe. Updated September 2013: <http://esgo.org/ENGAGE/Pages/resources.aspx>
- ENGAGE network members: <http://esgo.org/ENGAGE/Pages/NetworkMembers.aspx>
- ESGO: <http://esgo.org>

Reference:

1. WHO Globocan 2012. Population Fact Sheet. http://globocan.iarc.fr/Pages/fact_sheets_population.aspx. Last accessed: 20 August 2014.
2. Ferlay J, et al. Eur J Cancer 2013;49:1374-403
3. Cancer Research UK. Stages of ovarian cancer. <http://www.cancerresearchuk.org/cancer-help/type/ovarian-cancer/treatment/stages-of-ovarian-cancer>. Last Accessed 20 August 2014.
4. Cancer Research UK. Ovarian cancer symptoms. <http://www.cancerresearchuk.org/cancer-help/type/ovarian-cancer/about/ovarian-cancer-symptoms>. Last Accessed 20 August 2014.
5. Cancer Research UK. Ovarian cancer survival statistics. <http://www.cancerresearchuk.org/cancer-info/cancerstats/types/ovary/survival/ovarian-cancer-survival-statistics>. Last Accessed 21 August 2014
6. Mc Cluggage WG et al. Data set for reporting of ovary, fallopian tube and primary peritoneal carcinoma: recommendations from the ICCR Modern Pathol 2015; 28:1101-1122.
7. The Cancer Genome Atlas Research Network: Integrated genomic analysis of ovarian carcinoma - Nature 2011; 474:609-615.
8. Cancer Research UK. Ovarian cancer tests. <http://www.cancerresearchuk.org/cancer-help/type/ovarian-cancer/diagnosis/ovarian-cancer-tests>. Last Accessed 20 August 2014.
9. National Cancer Institute. BRCA1 and BRCA2: cancer risk and genetic testing. <http://www.cancer.gov/cancertopics/factsheet/Risk/BRCA>. Last accessed: 6 August 2014

ODGOVORNI I KONTAKT

ENGAGE bi želeo da zahvali članovima Izvršne grupe na stalnoj spremnosti u radu na nadgradnji ove brošure.

ENGAGE želi da izrazi posebnu zahvalnost Udruženju ginekologa onkologa Srbije za prevođenje ove brošure na srpski jezik i prof dr Aljoši Mandiću na kliničkoj reviziji ove brošure.

Kontakt informacija za pacijente Udruženje ginekologa onkologa Srbije

Kontakt informacije ENGAGE:

Web-stranica: <https://engage.esgo.org/>

Kontakt: engage@esgo.org

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/155472521534076/about/>

*„Distribucija je preko Udruženja ginekologa onkologa Srbije.
Udruženje nije bilo uključeno u izradu ove publikacije i ne utiče na njen sadržaj.“*